NOVICE IZ GEODETSKIH DRUŠTEV

NEWS FROM PROFESSIONAL SOCIETIES

V Velenju je 22. in 23. septembra potekal jubilejni, 50. Geodetski dan, tradicionalni strokovni posvet strokovnjakov s širšega področja geodezije, geoinformatike in upravljanja prostora. Dogodek organizirata Zveza geodetov Slovenije in Celjsko geodetsko društvo v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor RS in Geodetsko upravo RS, Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani, Geodetskim inštitutom Slovenije, Inženirsko zbornico Slovenije ter Združenjem geodetskih izvajalcev GIZ-GI. Tokratni je potekal pod častnim pokroviteljstvom mestne občine Velenje.

Po dveh letih druženja prek spleta smo se spet videli v živo in skupaj ugotovili, da smo to res pogrešali. Lepo število udeležencev in gostov se nas je zbralo v veliki dvorani Doma kulture Velenje, v prostorih Galerije Velenje pa so nas razstavljavci seznanjali z novostmi v stroki.

Tematika letošnjega dvodnevnega strokovnega posveta z mednarodno udeležbo je naslavljala izzive digitalne preobrazbe za trajnostne odločitve v prostoru, pri čemer ni bila izbrana naključno, saj se geodetska stroka srečuje s številnimi razvojnimi preizkušnjami. Na eni strani prinašajo mnogo izzivov nove tehnologije za zajem in obdelavo prostorskih podatkov, njihovo vizualizacijo in uporabo v geoinformacijskih in lokacijskih storitvah. Na drugi strani rastejo pričakovanja in zahteve družbe glede geodetskih in geoinformacijskih rešitev na različnih področjih – od prostorskega načrtovanja, katastrskega preurejanja prostora do lokacijskih storitev in spremljanja sprememb v prostoru, kar je ključnega pomena za številna z geodetsko stroko močno povezana področja, kot so gradbeništvo, kmetijstvo, gozdarstvo, urbanizem, logistika, obvladovanje naravnih in drugih nesreč ipd.

Slika 1: Pozdravni govor ministra za okolje in prostor Uroša Brežana (Foto: Miha Muck).

Slika 2: Pozdravni govor direktorja Geodetske uprave RS Tomaža Petka (Foto: Miha Muck).

Slika 3: Pozdravni govor župana Mestne občine Velenje Petra Dermola (Foto: Miha Muck).

Slika 4: Zanimivo predavanje o tehnoloških izzivih je imel generalni sekretar EuroSDR Joep Crompvoets (Foto: Miha Muck).

V uvodnem delu je več kot tristo petdeset udeležencev letošnjega jubilejnega geodetskega posveta nagovoril predsednik Zveze geodetov Slovenije ***mag. Gregor Klemenčič***, ki je med drugim izpostavil vlogo Zveze geodetov Slovenije pri prenosu znanja in dobrih praks med različnimi deležniki geodetske stroke. Pomen geoprostorskih podatkov in prostorske informacijske infrastrukture za odločitve v prostoru, vključno s prostorskim načrtovanjem in upravljanjem prostora, je v pozdravnem govoru izpostavil ***Uroš Brežan***, minister za okolje in prostor. Generalni direktor geodetske uprave ***Tomaž Petek*** je predstavil Geodetske dneve tudi kot forum za izmenjavo strokovnih mnenj ob izzivih, ki jih med drugim stroki prinaša sprememba zakonodaje, kot je to danes primer za področja katastrov nepremičnin. ***Dr. Anka Lisec***, predstojnica Oddelka za geodezijo na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani, je udeležence spomnila na leto 1968 in prvi Geodetski dan, na katerem so obravnavali zelo podobne strokovne izzive kot danes, le da so tokrat tehnološka, kadrovska in družbena vprašanja postavljena v drug časovni okvir. Pozdravnim nagovorom župana mestne občine gostiteljice Velenje ***Petra Dermola*** in predsednika Celjskega geodetskega društva ***Mitja Domajnka*** je sledil strokovni posvet, začenši s plenarnimi predavanji uglednih gostov iz tujine.

V prvem delu plenarnih vabljenih predavanj nas je najprej pozdravil predsednik mednarodne kartografske zveze ICA ***Tim Trainor*** in se dotaknil tehnoloških in družbenih izzivov za geodetsko-geoinformacijsko

Slika 5: Dejavnosti in izzive nacionalnih geodetskih uprav je predstavila generalna sekretarka EuroGeographics Léa Bodossian (Foto: Miha Muck).

Slika 6: Dr. Joc Triglav o 200-letnici prve geodetske izmere Triglava (Foto: Miha Muck).

Slika 7: Predavatelji sklopa mladih raziskovalcev z moderatorjem od leve proti desni: Doron Hekič, Liza Stančič, Alen Mangafić, Nejc Dougan, Gašper Štebe in moderator dr. Tilen Urbančič (Foto: Miha Muck).

stroko na svetovni ravni. Razvojne izzive in pomen vseevropske geoprostorske podatkovne infrastrukture sta v svojih predavanjih predstavila generalni sekretar evropskega združenja EuroSDR ***dr. Joep Crompvoets*** ter generalna sekretarka Evropskega združenja geodetskih uprav EuroGeographics ***Léa Bodossian***. Omeniti velja, da so med udeleženci posveta tokrat tudi visoki predstavniki državnih geodetskih uprav iz širše regije, in sicer iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore, Severne Makedonije, Kosova in Bolgarije, kar daje dogodku še posebno veljavo in mednarodno prepoznavnost.

Posebno pohvalo zasluži programski odbor pod taktirko dr. Damjana Dolerja za izbor predavateljev v drugem sklopu, kjer so nam mlajši kolegi raziskovalci predstavili zelo zanimive raziskovalne izzive in aplikativne geoinformacijske rešitve. Nejc Dougan (Flai d. o. o.) je predstavil možnosti uporabe umetne inteligence pri obdelavi podatkov LiDAR, o uporabi satelitskih posnetkov Sentinel-2 in Landsat za prostorsko-časovne analize je govorila Liza Stančič (ZRC SAZU), uporabo podatkov sistema Sentinel-1 za spremljanje trendov pomikov objektov na slovenskih avtocestah pa je predstavil Doron Hekič (UL FGG in Zavod za gradbeništvo). Kombinirane kinematične geodetske meritve z visoko frekvenčnim zajemom podatkov je predstavil Gašper Štebe (UL FGG), sekcijo pa je zaključil Alen Mangafić (Geodetski inštitut Slovenije) s predstavitvijo uporabe hiperspektralnega daljinskega zaznavanja za monitoring tal.

Po daljšem odmoru in obisku razstavljavcev, ki so nam z veseljem pokazali veliko novosti na področju programske in merske opreme tako na tleh kot v zraku, smo se vrnili še k tretjemu sklopu predavanj. ***Dr. Marjan Čeh*** je s predavanjem *Metoda integracije geometričnih podatkov prostorskih načrtov in zemljiškega katastra* vpeljal nadaljnje teme in nam pokazal možnosti za izboljšave in uporabo različnih podlag. O izzivih pri pripravi prostorskih izvedbenih aktov po koncu lokacijske izboljšave zemljiškokatastrskega prikaza nas je podučil ***Leon Kobetič.*** Sledilo je še nekaj pomembnih izzivov in priložnosti v okolju GeoBIM in vlogi geodetskih podatkov, na kar nas je opozoril ***dr. Jernej Tekavec.*** Nove tehnologije in Geodetska uprava RS je bila zadnja tema pred zasluženim kosilom, ki nam jo je predstavila ***dr. Andreja Švab Lenarčič***.

Po kosilu so za organizatorje in nastopajoče stekle priprave na slavnostno akademijo, vsi znanja željni udeleženci pa so lahko prisluhnili predavanjem, ki so jih tokrat premierno pripravili razstavljavci v drugi etaži Galerije Velenje. Zanimive teme, uporabne in praktične rešitve so naletele na dober odziv, na kratih predavanjih je sodelovalo kakšnih sedemdeset poslušalcev. Ali se legalno delo z droni splača, se je spraševal ***Janez Nebec.*** Več o boljši presoji pri umestitvi objektov v prostor z uporabo prostorskih podatkov nam je povedala ***Đana Vozel***. ***Vid Peterman*** nam je pokazal praktične primere inovativne uporabe in zajema fotogrametričnih digitalnih prostorskih podatkov. ***Uroš Preložnik*** nam je predstavil nov produkt za pripravo GJI-elaboratov v okolju Qgis, s poudarkom na elektronskih komunikacijah. Multiaplikativnost združitve podatkov, zajetih z daljinskim zaznavanjem, je predstavila ***Katja Šušteršič***. Na koncu je še ***mag. Gregor Bilban*** povedal več o inovativnih rešitvah za zajem in obvladovanje prostorskih podatkov. Še enkrat hvala vsem za pripravljena zanimiva predavanja.

Jubilejnemu Geodetskemu dnevu je bila posvečena večerna slavnostna akademija, na kateri sta nas pozdravila predsednik Zveze geodetov Slovenije ***mag. Gregor Klemenčič*** in podžupanja mestne občine Velenje ***Aleksandra Vasiljević.*** Slavnostna govorca sta bila ***Tim Trainor*** (predsednik mednarodne kartografske zveze ICA) in na daljavo ***prof. Rudolf Staiger*** (predsednik mednarodne zveze geodetov FIG). Celotno slavnostno akademijo so prijetno zaokrožili povezovalka ***Bernarda Žarn*** in ***Modrijani*** s svojimi prekrasnimi pesmimi. Pravo veljavo takšnemu dogodku dajejo tudi posebne nagrade ZGS, ki so jih letos prejeli ***Majda Lončar, Jože Dajnko*** in ***Milan Brajnik*** za pomembne prispevke k razvoju geodetske stroke ter ***Miro Landerholc***, ***Miloš Šušteršič*** in ***mag. Blaž Mozetič*** za zaslužnega člana. Plaketo za življenjsko delo je prejel gospod ***Tomaž Banovec***, ki je ob razglasitvi nasmejal dvorano z izvirnim govorom in zasluženo prejel stoječi aplavz. V bolj sproščenem ozračju smo prvi dan sklenili v Hotelu Paka z vrhunsko pogostitvijo in ob zvokih Modrijanov.

Slika 8: Utrinek z razstavnega prostora (Foto: Miha Muck).

Slika 9: Udeleženci jubilejnega 50. geodetskega dne.

Drugi dan našega posveta je odprl četrti sklop predavanj, ki je bil usmerjen v prihodnost. ***Tomaž Grilj*** je predstavil smernice digitalne preobrazbe okolja in prostora v obdobju 2022–2029, ***Franc Ravnihar*** nas je popeljal čez novosti v katastru nepremičnin, ***mag. Peter Golob*** je predstavil dejavnike, ki vplivajo na uspešnost mejne obravnave. Tema ***mag. Melite Ulbl*** je bila izzivi digitalne dobe pri dostopu do podatkov o cenah in vrednostih nepremičnin, ***dr. Bojan Stopar*** je orisal geokinematski model ozemlja Slovenije. V predavanju ***dr. Joca Triglava*** smo izvedeli več o še eni obletnici, ki smo jo zaznamovali na našem jubilejnem posvetu, in sicer 200-letnici prve geodetske izmere Triglava. Temo je dopolnila ***Majda Lončar***, ki je v imenu ekipe Celjskega geodetskega društva in Geodetskega zavoda Celje predstavila knjižico, za katero verjamemo, da jo boste pridno polnili z žigi trigonometričnih točk 1. reda.

Sledila je še okrogla miza, na kateri so udeleženci ***Tomaž Petek, dr. Anka Lisec, Milan Brajnik, Matej Plešnar, Matej Hašaj*** in ***Žan Pleterski*** skupaj z moderatorko ***Tajdo Lekše*** odkrivali težave in priložnosti geodezije na temo kadrovskih izzivov v stroki.

Po končanih predavanjih je sledilo le še slovo in predaja organizacije 51. Geodetskega dneva v roke gorenjskih geodetov, ki obljubljajo prav tako odličen dogodek, in verjamemo, da jim bo uspelo.

Več o Geodetskem dnevu (fotografije, predavanja in posnetke) najdete na www.geodetskidan.si.

Še enkrat hvala vsem in vsakemu posebej, ki ste prispevali svoj del v čudovit mozaik jubilejnega 50. Geodetskega dneva.

Mitja Domajnko, dr. Anka Lisec

SLAVNOSTNA AKADEMIJA ZVEZE GEODETOV SLOVENIJE OB 50. GEODETSKEM DNEVU

Zveza geodetov Slovenije je v četrtek, 22. septembra, v Domu kulture Velenje simbolično zaznamovala jubilejni, že 50. Geodetski dan. Prireditev pa ni bila namenjena zgolj poklonu pomembni obletnici, temveč tudi spominu na 200-letnico prve geodetske izmere Triglava, ki je bila izvedena v okviru vojaške triangulacije leta 1822.

Začetki Geodetskih dnevov segajo v leto 1968, ko se je 29. avgusta sestal republiški odbor takratne Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije, na katerem so tudi obravnavali tematiko o posvetovanju geodetskih strokovnjakov v Sloveniji. Zapisali so takole: »*Večkrat smo govorili o tem, da bi bilo dobro seznaniti tudi širše vrste članov naše organizacije o zadnjih dogajanjih v geodetski službi. To naj bi dosegli s posebnim dogodkom, ki bi ga izvedli v dveh dneh okrog 7. decembra. V kolikor bi bilo mogoče, bi večer zaključili z družabnim srečanjem z malim programom ali brez. Taki pogovori bi bili kasneje vsakoletni in bi vedno obravnavali enega od zanimivih geodetskih področij dela.*« Tako je 6. decembra še istega leta v Ljubljani potekal prvi Geodetski dan. Ivan Golorej, predsednik takratne Zveze geodetskih inženirjev in geometrov, je takrat zapisal: »*Hitro odvijanje vseh dogodkov našega življenja narekuje nenehno spremljavo dinamičnega razvoja današnjega časa. Tudi naša strokovna organizacija mora dati svoj delež. Zato smo se odločili organizirati posvetovanja. Želimo, da bi taka prireditev zaživela in da bo postala tradicionalna.*« Slavnostni govornik Vinko Hafner, podpredsednik takratne republiške vlade, je med drugim dejal: »*Tako ste mladi in prodorni, zakaj se ne bi srečali tudi prihodnje leto?*« Šlo je namreč za pobudo nove generacije geodetov, diplomantov po drugi svetovni vojni, ki so želeli spremembe v stroki, razvoj, nove priložnosti. Že v letu 1969 so srečanje poimenovali 2. Geodetski dan. Ta druženja pa niso ostala samo v Ljubljani. Geodetski dnevi so se, na pobudo regionalnih geodetskih društev, selili iz kraja v kraj. Obiskali so Maribor, Bled, Dobrno, Kranj, Mursko Soboto, Krško, Novo Gorico, Celje, Slovenj Gradec, Novo mesto, Portorož, Roglo, Čatež ob Savi, Bovec, Rogaško Slatino, Radence, Otočec, Podčetrtek, Kranjsko Goro, Ptuj, Dolenjske Toplice, Sežano, Laško, Koper in Velenje.

Akademija je bila del dvodnevnega posveta z mednarodno udeležbo, ki so ga slovenski geodeti organizirali že petdesetič. Med gosti so bili predstavniki številnih institucij iz Slovenije in tujine – med drugimi so se dogodka udeležili predstavniki Ministrstva za okolje in prostor RS, mednarodnih združenj EuroSDR, Eurogeographics in mednarodnega kartografskega združenja ICA ter predstavniki geodetskih uprav iz širše

Slika 1: Pozdravni govor predsednika ZGS mag. Gregorja Klemenčiča (foto: Miha Muck).

Slika 2: Nagovor predsednika mednarodne kartografske zveze ICA Tima Trainorja (foto: Miha Muck).

regije, to je iz Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kosova, Severne Makedonije in Bolgarije.

Uvodnemu nagovoru predsednika Zveze geodetov Slovenije mag. ***Gregorja Klemenčiča*** ter pozdravu podžupanje mestne občine Velenje ***Aleksandre Vasiljević*** sta sledila govora dosedanjega predsednika mednarodne zveze geodetov FIG prof. ***Rudolfa Staigerja***, ki se je slovesnosti pridružil na daljavo, in predsednika mednarodne kartografske zveze ICA ***Tima Trainorja***.

Prireditev je spremljal bogat kulturni program, med katerim smo se z utrinki iz preteklih Geodetskih dnevov in v glasbeni spremljavi Modrijanov sprehodili po slovenskih regijah, od koder prihajajo geodetska društva, ki tradicionalno gostijo Geodetske dneve. Ob visokem jubileju je zveza geodetov podelila tudi priznanja za izjemen prispevek k razvoju geodetske stroke na Slovenskem in delovanju društev.

Slika 3: Prejemnica priznanja Zveze geodetov Slovenije Majda Lončar z generalno sekretarko ZGS Bojano Kelbel in predsednikom ZGS mag. Gregorjem Klemenčičem (foto: Miha Muck).

Slika 4: Prejemnik priznanja Zveze geodetov Slovenije Jože Dajnko z generalno sekretarko ZGS Bojano Kelbel in predsednikom ZGS mag. Gregorjem Klemenčičem (foto: Miha Muck).

Slika 5: Prejemnik priznanja Zveze geodetov Slovenije Milan Brajnik z generalno sekretarko ZGS Bojano Kelbel in predsednikom ZGS mag. Gregorjem Klemenčičem (foto: Miha Muck).

Priznanje Zveze geodetov Slovenije za pomemben prispevek k razvoju geodetske stroke so prejeli ***Majda Lončar,*** ki je bila večkratna predsednica Celjskega geodetskega društva in je s svojim več kot 35-letnim aktivnim delom izredno veliko prispevala k delovanju društva in zveze, ***Jože Dajnko***, predsednik Društva geodetov severovzhodne Slovenije, ki je organiziral številna strokovna izobraževanja ter stalno skrbi za sodelovanje z Društvom inženirjev in tehnikov Maribor ter kot zavzeti planinec s planinskimi društvi, ter ***Milan Brajnik***, ki je v dolgoletnem strokovnem in društvenem delu pomembno prispeval k razvoju geodetske stroke tako v vlogi večkratnega predsednika Ljubljanskega geodetskega društva kot v vlogi direktorja Geodetskega inštituta Slovenije.

Ob jubilejnem 50. Geodetskem dnevu je Zveza geodetov Slovenije imenovala za zaslužne člane ***Mira Langerholca, Miloša Šušteršiča*** in mag. ***Blaža Mozetiča.***

Miro Langerholc je večino svojega službovanja namenil delu, ki ga je opravljal v Geodetskem zavodu Maribor, poleg tega je bil viden član Društva geodetov severovzhodne Slovenije, aktivno se je vključeval v njegovo delo in mu ostal zvest tudi po upokojitvi. Ker je vnet pohodnik, je sodeloval pri rojstvu planinske sekcije društva ter njene akcije slikovno dokumentiral in pripravljal reportaže. ***Miloš Šušteršič*** je bil dolgoletni predsednik Ljubljanskega geodetskega društva, danes pa je kot upokojenec še vedno izjemno aktiven član organov društva. Kot prepričan družbeno odgovoren prostovoljec je vedno pripravljen na nesebično in zagnano delo v skupno dobro. Deloval je in še deluje v vrsti društev. Ljubljanskemu geodetskemu društvu je zvest tako rekoč od ustanovitve in že dolgo vrsto let deluje na različnih funkcijah v organih društva. Mag. ***Blaž Mozetič*** je opazno zaznamoval delovanje Zveze geodetov Slovenije v zadnjem desetletju, saj jo je zelo uspešno vodil kar dva mandata, to je v obdobju od 2013 do 2020. V tem času je pomembno prispeval k prepoznavnosti zveze in oblikovanju njene vizije. Geodetski dnevi so ostali najpomembnejše strokovno srečanje slovenskih geodetov, slavnostne akademije pa so bile priložnosti za krepitev prepoznavnosti slovenske geodezije, prav tako je Geodetski vestnik postal pomembna in mednarodno prepoznavna revija. Zveza je v tem času pripravila potujočo razstavo geodetskih instrumentov, izdala knjigo in organizirala številne pogovore.

Slika 6: Zaslužni član Zveze geodetov Slovenije je ob 50. Geodetskem dnevu postal Miloš Šušteršič (foto: Miha Muck).

Slika 7: Zaslužni član Zveze geodetov Slovenije je ob 50. Geodetskem dnevu postal mag. Blaž Mozetič (foto: Miha Muck).

Slika 8: Nagovor Tomaža Banovca, prejemnika plakete Zveze geodetov Slovenije za življenjsko delo (foto: Miha Muck).

Plaketo Zveze geodetov Slovenije za življenjsko delo je ob jubilejnem 50. Geodetskem dnevu prejel ***Tomaž Banovec.*** V letih strokovnega delovanja je vidno prispeval k razvoju in uvajanju novejših tehnologij v geodeziji. Z dolgoletnim delom v Sloveniji in tujini je slovenskim geodetom privzgojil čut za spoštovanje geodezije kot pomembne tehnične stroke, ki mora vseskozi skrbeti za lasten razvoj, ob tem pa slediti potrebam drugih strok, ki nujno potrebujejo naše podatke za delovanje in razvoj. Po prvi zaposlitvi na Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo, kjer je bdel nad uvajanjem novih metod, ki veljajo za začetke moderne kartografske znanosti na območju Slovenije, je delo nadaljeval z vodenjem Razvojnega inštituta Geodetskega zavoda SRS, zatem kot namestnik generalnega direktorja Zavoda SRS za družbeno planiranje in kot direktor Centra SRS za družbeni sistem informiranja in informatiko. Leta 1981 je postal direktor Zavoda SRS za statistiko (danes Statistični urad RS), ki ga je vodil do upokojitve leta 2003. Raziskovalno

-razvojno delo je nadgrajeval s pedagoškim udejstvovanjem in na Oddelku za geodezijo tedanje Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo na Univerzi v Ljubljani več let poučeval predmet Informacijski sistemi. Kot izjemen strokovnjak z izrazitimi analitičnimi sposobnostmi je bil dolgoletni član različnih teles in odborov vlade Republike Slovenije, v različnih formalnih in neformalnih strokovnih okoljih pa ostaja aktiven še danes. S pionirskim delom je veliko prispeval k posodobitvi delovnih postopkov in uveljavitvi sodobnih prostorsko-informacijskih tehnologij v slovenskem prostoru. S podajanjem mnenj, strokovnih prispevkov in duhovitimi razpravami je popestril vrsto strokovnih srečanj in se redno udeleževal Geodetskih dnevov, kot avtor pa izdal vrsto odmevnih strokovnih publikacij. Dejaven je bil in še ostaja tudi zunaj matične stroke, tudi tam praviloma v vodstveni vlogi, na primer z dolgoletnim vodenjem Planinske zveze Slovenije na različnih ravneh. V zadnjem času energijo usmerja v sistemsko izboljšavo dostopnosti stanovanjskega fonda in prilagoditev uporabnosti potrebam ranljivih skupin prebivalstva.

Slika 9: Prejemnik priznanj ter predstavniki Zveze geodetov Slovenije (od leve proti desni): mag. Gregor Klemenčič (predsednik ZGS), Miloš Šušteršič, Bojana Kelbel (generalna sekretarka ZGS), Tomaž Banovec, mag. Blaž Mozetič, Mitja Domajnko (predsednik Celjskega geodetskega društva), Majda Lončar, Jože Dajnko in Milan Brajnik (foto: Miha Muck).

Za Zvezo geodetov Slovenije
Zapisali: ***dr. Anka Lisec*** *(anka.lisec@fgg.uni-lj.si),* ***mag. Erna Flogie Dolinar*** *(erna.flogie-dolinar@gov.si)*
Fotografije: ***Miha Muck***

50. GEODETSKI DAN – OKROGLA MIZA KADROVSKI IZZIVI V STROKI

Sklepni, a nikakor ne nepomemben dogodek letošnjega Geodetskega dneva je bila okrogla miza z zelo perečo problematiko, s katero se v zadnjih letih srečujemo v vseh segmentih geodetske stroke – pomanjkanjem kadrov. Sodelovali so Tomaž Petek, generalni direktor Geodetske uprave Republike Slovenije, izr. prof. dr. Anka Lisec, predstojnica Oddelka za geodezijo na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Milan Brajnik, direktor Geodetskega inštituta Slovenije, Matej Plešnar, predsednik matične sekcije geodetov pri Inženirski zbornici Slovenije, Matej Hašaj, predsednik Gospodarskega interesnega združenja geodetskih izvajalcev, ter Žan Pleterski, predstavnik mladih geodetov, mladi raziskovalec na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo UL. Z moderatorko Tajdo Lekše so izpostavljali težave in iskali priložnosti geodetske stroke pri zagotavljanju kadrov.

Moderatorka je pogovor pričela z navedbo, da je poklic geodeta zelo raznolik in zato zahteven, saj je geodezija področje, na katerem se srečujejo matematika, fizika, merska tehnologija, računalništvo, informatika, kartografija, pa tudi pravo, ekonomija in prostorsko načrtovanje, predvsem pomeni tudi delo z ljudmi, vedno pa je v središču prostor oziroma naravno in grajeno okolje. Nato je povzela pisni zapis, ki ga je posredoval Georgi Bangiev, generalni direktor direktorata za prostor, graditev in stanovanja pri ministrstvu za okolje in prostor, ki se okrogle mize ni mogel udeležiti osebno. Izpostavil je posledice nove prostorske zakonodaje, ki vzpostavlja pogoje za učinkovito upravljanje in načrtovanje prostora ter vpeljuje elektronsko poslovanje. Za povezavo med občinsko in državno ravnjo namerava ministrstvo vzpostaviti mrežo območnih centrov in v njih zaposliti strokovnjake, ki že imajo predznanje s področja prostorskega načrtovanja, evidentiranja nepremičnin in geo-informacijska znanja. Na prvi razpis se je prijavilo le nekaj geodetov, čeprav zahtevane kvalifikacije najbolj ustrezajo prav diplomantom geodezije.

Tomaž Petek, generalni direktor Geodetske uprave Republike Slovenije, ki je največji zaposlovalec geodetskih strokovnjakov v državi, je predstavil trende pri zaposlovanju na geodetski upravi. Sedanja povprečna starost zaposlenih je zelo visoka, težko nadomeščajo sodelavce ob upokojitvah, zaradi vse večjih zahtev po interdisciplinarnem znanju in tehnoloških novostih pa se od vsakega zaposlenega pričakuje stalno usposabljanje in izpopolnjevanje. Le tako bo namreč geodetska uprava lahko imela pričakovano osrednjo vlogo v strategiji digitalne preobrazbe na področju prostora in okolja.

Izr. prof. dr. Anka Lisec, predstojnica Oddelka za geodezijo na UL FGG, je na kratko predstavila študijski program in vsebine študija ter raziskovalnega dela, število vpisanih študentov in diplomantov ter njihovo regionalno razpršenost. Sedanji interes za študij nikakor ne sledi potrebam po kadrih, zaposlovanje v geodetski stroki za mlade zavoljo nagrajevanja ter razmer za delo ni privlačno, še posebej ne v primerjavi s sorodnimi poklici in strokami. Težave z zagotavljanjem kadra občuti tudi fakulteta, poleg tega lahko zagotavlja razvoj le z dodatnimi tržnimi in raziskovalnimi projekti.

Milan Brajnik, direktor Geodetskega inštituta Slovenije, je najprej predstavil status in vlogo inštituta, ki za izpolnjevanje svojega poslanstva potrebuje prodorne kadre, saj opravlja **številne** geoprostorske naloge za celotno državno upravo. **Žal so takšni kadri zelo redki.** Vprašal se je, kako so lahko v geodeziji zaposlitve v upravi nagrajevane bolje kot v zasebnem sektorju, **česar** v drugih strokah ne srečamo. Menil je, da je to lahko tudi posledica prevelike razdrobljenosti zasebnega sektorja in premalo poudarjene potrebe po družbeno odgovornem ravnanju, solidarnosti in delovanju za skupno dobrobit.

Matej Plešnar, predsednik matične sekcije geodetov pri Inženirski zbornici Slovenije, je prav tako predstavil vlogo in pomen inženirske zbornice. Osnovna dejavnost IZS temelji na javnem pooblastilu za vodenje evidence imenika pooblaščenih inženirjev, javnem pooblastilu za izvajanje strokovnih izpitov ter javnem pooblastilu za izvajanje obveznega strokovnega izobraževanja geodetov. Pomembni dejavnosti sta tudi strokovni nadzor nad delom pooblaščenih inženirk in inženirjev ter skrb za strokovni razvoj in profesionalno delovanje članov in članic. Vzpodbuden podatek je, da od leta 2000 naprej vpis v imenik pooblaščenih inženirjev pri matični sekciji geodetov raste, nekoliko manj ugodna sta regionalna razporeditev in previsok delež samozaposlenih. Vseeno trendi kažejo na pričakovano pomanjkanje inženirjev v roku petih let.

Matej Hašaj, predsednik Gospodarskega interesnega združenja geodetskih izvajalcev, je predstavil podatke o iskalcih zaposlitve in ponudbah delovnih mest, ki so v zadnjih letih izrazito neuravnoteženi. Seznanil nas je s primerjavo plač po posameznih sektorjih geodezije: najnižje so v povprečju prav v tržnem sektorju, in to precej nižje od vseh drugih primerljivih strok. Ob tem je izrazil prepričanje, da višina plače ni edino merilo lojalnosti zaposlitve.

Žan Pleterski, predstavnik mladih geodetov, mladi raziskovalec in tudi predstavnik študentov geodezije v organih fakultete in univerze, podpredsednik študentskega sveta Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, je izpostavil problematiko slabe prepoznavnosti geodezije kot stroke v družbi, saj večina vpisanih študentov sploh ne ve, kaj naj od študija in poklica pričakuje. Žal k temu prispeva tudi nezavidljivo stanje srednje geodetske šole. Poudaril je še, da je nagrajevanje v geodeziji izrazito prenizko glede na odgovornost in delovne razmere, posebej v primerjavi z drugimi poklici. Je pa pohvalil zametke kadrovskega štipendiranja.

Po vprašanjih iz občinstva in dodatni razpravi se je kot prvi ukrep za izboljšanje stanja izpostavila potreba po promociji poklica geodeta in krepitvi njegovega ugleda, kar bo podprla tudi geodetska uprava, a bo rezultat lahko dosežen le ob ustreznem poenotenju stroke.

dr. Dušan Petrovič

GEODETSKA PLANINSKA POT PO TRIGONOMETRIH 1. REDA

Slika 1: Naslovnica vodnika po geodetski planinski poti.

Slika 2: Opis točke Donačka gora, predvidene za prvi skupni geodetki planinski izlet.

V Planinskem vestniku, glasilu Planinske zveze Slovenije, je bila že leta 1989 predstavljena zamisel o geodetski planinski poti, ki naj bi povezovala vse vrhove, na katerih so točke slovenske trigonometrične mreže 1. reda. Promovirala naj bi geodezijo med planinci, poleg tega bi se z njo poklonili kolegom, ki so pred mnogimi leti opravljali pionirska zemljemerska dela na slovenskem ozemlju. Eden od prvih pobudnikov geodetske planinske poti je bil Gojmir Mlakar, dolgoletni načelnik geodetske uprave v Celju, kar je Celjsko geodetsko društvo kot soorganizatorja letošnjega jubilejnega Geodetskega dneva spodbudilo k obuditvi nekdanje zamisli.

V Sloveniji je 35 točk trigonometrične mreže 1. reda, ki so enakomerno razporejene po celotni površini države in so med seboj oddaljene od 20 do 40 kilometrov (stranice trikotnikov). Najvišja je Mangart (2679 m), najnižja Kremenjak (236 m). Zaradi metod merjenja v preteklosti so večinoma stabilizirane na izpostavljenih vrhovih, saj mora biti zagotovljena vidljivost na sosednje točke v trikotniku.

Geodetske točke so dediščina geodetske stroke, imajo pa tudi kulturnozgodovinski pomen. Tako so med točkami 1. reda tri razglašene za spomenik državnega ali lokalnega pomena in so vpisane v Register kulturne dediščine (RKD): Krim kot koordinatno izhodišče prve katastrske izmere na območju Slovenije v letih 1817– 1828, Lokavec v Slovenskih goricah, kjer od leta 1912 stoji na najvišji točki na polju zahodno od naselja Lokavec v občini Sveta Ana, in Debeli vrh, betonsko-opečni steber, postavljen v drugi

četrtini 19. stoletja, ki je najjužnejša astrogeodetska točka v Sloveniji in najvišji vrh občine Črnomelj.

Na Geodetskem dnevu smo udeleženci prejeli knjižico geodetske planinske poti z imenom *Po trigonometrih 1. reda*, ki po vzoru uveljavljenih planinskih dnevnikov vsebuje prostor za žige in opise za vseh petintrideset trigonometričnih točk 1. reda v Sloveniji. Avtorji knjižice so Peter Hojan, Majda Lončar, Štefka Lončar in Rene Vudler. Sama planinska pot v naravi ne bo posebej označena, bodo pa v prihodnosti na še preostale stebre nameščene tablice z vpisano oznako in imenom točke ter koordinate v državnem (D96-17/TM) in evropskem koordinatnem sistemu (ETRS89). Za lažjo orientacijo bodo točke prikazane na interaktivni karti Planinske zveze Slovenije MaPZS (https://mapzs.pzs.si), na kateri so podatki o markiranih planinskih poteh v Sloveniji. Na večino vrhov, na katerih stojijo trigonometrične točke 1. reda, so že speljane markirane planinske poti.

Pobudniki poti in avtorji knjižice vabijo vse zainteresirane geodete, planince in pohodnike k aktivnemu obiskovanju točk poti, za lažji začetek pa v soboto, 15. oktobra, pripravljajo skupni obisk Donačke gore.

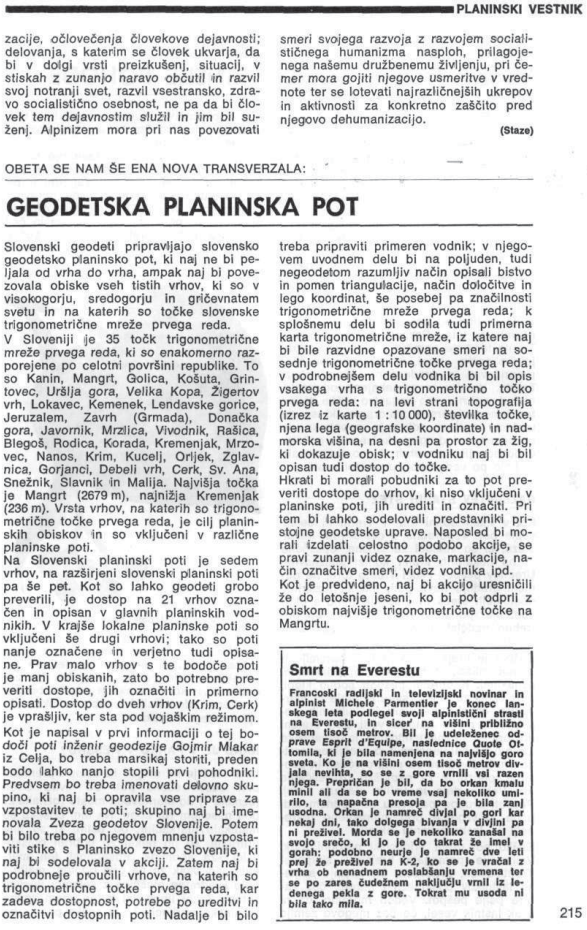

PLANINSKI VESTNIK

zacije, očlovečenja človekove dejavnosti; delovanja, s katerim se človek ukvarja, da bi v dolgi vrsti preizkušenj, situacij, v stiskah z zunanjo naravo občutil in razvil svoj notranji svet, razvil vsestransko, zdravo socialistično osebnost, ne pa da bi človek tem dejavnostim služil in jim bil suženj. Alpinizem mora pri nas povezovati smeri svojega razvoja z razvojem socialističnega humanizma nasploh, prilagojenega našemu družbenemu življenju, pri čemer mora gojiti njegove usmeritve v vrednote ter se lotevati najrazličnejših ukrepov in aktivnosti za konkretno zaščito pred njegovo dehumanizacijo.

(Staze)

OBETA SE NAM ŠE ENA NOVA TRANSVERZALA:

GEODETSKA PLANINSKA POT

Slovenski geodeti pripravljajo slovensko geodetsko planinsko pot, ki naj ne bi peljala od vrha do vrha, ampak naj bi povezovala obiske vseh tistih vrhov, ki so v visokogorju, sredogorju in gričevnatem svetu in na katerih so točke slovenske trigonometrične mreže prvega reda.

V Sloveniji je 35 točk trigonometrične mreže prvega reda, ki so enakomerno razporejene po celotni površini republike. To so Kanin, Mangrt, Golica, Košuta, Grintovec, Uršlja gora, Velika Kopa, Zigertov vrh, Lokavec, Kemenek, Lendavske gorice, Jeruzalem, Zavrh (Armada), Donačka gora, Javornik, Mrzlica, Vivodnik, Rašica, Blegoš, Rodica, Korada, Kremenjak, Mrzovec, Nanos, Krim, Kucelj, Orljek, Zglavnica, Gorjanci, Debeli vrh, Cerk, Sv. Ana, Snežnik, Slavnik in Malija. Najvišja točka je Mangrt (2679 m), najnižja Kremenjak (236 m). Vrsta vrhov, na katerih so trigonometrične točke prvega reda, je cilj planinskih obiskov in so vključeni v različne planinske poti.

Na Slovenski planinski poti je sedem vrhov, na razširjeni slovenski planinski poti pa še pet. Kot so lahko geodeti grobo preverili, je dostop na 21 vrhov označen in opisan v glavnih planinskih vodnikih. V krajše lokalne planinske poti so vključeni še drugi vrhovi; tako so poti nanje označene in verjetno tudi opisane. Prav malo vrhov s te bodoče poti je manj obiskanih, zato bo potrebno preveriti dostope, jih označiti in primerno opisati. Dostop do dveh vrhov (Krim, Cerk) je vprašljiv, ker sta pod vojaškim režimom.

Kot je napisal v prvi informaciji o tej bodoči poti inženir geodezije Gojmir Mlakar iz Celja, bo treba marsikaj storiti, preden bodo lahko nanjo stopili prvi pohodniki. Predvsem bo treba imenovati delovno skupino, ki naj bi opravila vse priprave za vzpostavitev te poti; skupino naj bi imenovala Zveza geodetov Slovenije. Potem bi bilo treba po njegovem mnenju vzpostaviti stike s Planinsko zvezo Slovenije, ki naj bi sodelovala v akciji. Zatem naj bi podrobneje proučili vrhove, na katerih so trigonometrične točke prvega reda, kar zadeva dostopnost, potrebe po ureditvi in označitvi dostopnih poti. Nadalje bi bilo treba pripraviti primeren vodnik; v njegovem uvodnem delu bi na poljuden, tudi negeodetom razumljiv način opisali bistvo in pomen triangulacije, način določitve in lego koordinat, še posebej pa značilnosti trigonometrične mreže prvega reda; k splošnemu delu bi sodila tudi primerna karta trigonometrične mreže, iz katere naj bi bile razvidne opazovane smeri na sosednje trigonometrične točke prvega reda; v podrobnejšem delu vodnika bi bil opis vsakega vrha s trigonometrično točko prvega reda: na levi strani topografija (izrez iz karte 1 : 10 000), številka točke, njena lega (geografske koordinate) in nadmorska višina, na desni pa prostor za žig, ki dokazuje obisk; v vodniku naj bi bil opisan tudi dostop do točke.

Hkrati bi morali pobudniki za to pot preveriti dostope do vrhov, ki niso vključeni v planinske poti, jih urediti in označiti. Pri tem bi lahko sodelovali predstavniki pristojne geodetske uprave. Naposled bi morali izdelati celostno podobo akcije, se pravi zunanji videz oznake, markacije, način označitve smeri, videz vodnika ipd.

Kot je predvideno, naj bi akcijo uresničili že do letošnje jeseni, ko bi pot odprli z obiskom najvišje trigonometrične točke na Mangrtu.

Smrt na Everestu

Francoski radijski in televizijski novinar in alpinist Michele Parmentier je konec lanskega leta podlegel svoji alpinistični strasti na Everestu, in sicer na višini približno osem tisoč metrov. Bil je udeleženec odprave Esprit d'Equipe, naslednice Quofe Ottomila, ki je bila namenjena na najvišjo goro sveta. Ko je na višini osem tisoč metrov divjala nevihta, so se z gore vrnili vsi razen njega. Prepričan je bil, da bo orkan kmalu minil ali da se bo vreme vsaj nekoliko umirilo, ta napačna presoja pa je bila zanj usodna. Orkan je namreč divjal po gori kar nekaj dni, tako dolgega bivanja v divjini pa ni preživel. Morda se je nekoliko zanašal na svojo srečo, ki jo je do takrat že imel v gorah: podobno neurje je namreč dve leti prej že preživel na K-2, ko se je vračal z vrha ob nenadnem poslabšanju vremena ter se po zares čudežnem naključju vrnil iz ledenega pekla z gore. Tokrat mu usoda ni bila tako mila.

215 Slika 3: Objava v Planinskem vestniku iz leta 1989.

Povzeto po spletnih straneh CGD

DRUŠTVO GEODETOV SEVEROVZHODNE SLOVENIJE

DELOVANJE DRUŠTVA GEODETOV SEVEROVZHODNE SLOVENIJE V LETU 2022

Za nami je zelo vznemirljivo obdobje epidemije oziroma časov s takšnimi in drugačnimi omejitvami, ki smo jim morali tako ali drugače prilagoditi delovanje. V začetku leta je bilo predvideno strokovno srečanje z rednim zborom članov, pa ga zaradi takratnih razmer nismo izpeljali. Kljub temu se lahko pohvalimo, da smo bili kar aktivni.

Na začetku leta smo bili vpeti v epidemiološke razmere, covid-19 je razsajal, poleg tega je nad nami visel Damoklejev meč – uvedba in uporaba novega Zakona o katastru nepremičnin z vsemi na novo pripravljenimi aplikacijami. Zato smo v društvu sklenili, da bomo organizirali strokovno srečanje, ki nam bo na začetku (preden izobraževanja pripravijo uradne institucije) pomagalo prebroditi oziroma prekrmariti vse Scile in Karibde novega zakona in pravilnikov (kar devet), ki so tudi začeli veljati.

Srečanje smo izvedli 12. maja 2022, in sicer v sodelovanju s Sašem Kramerjem in Matejem Kovačičem iz Geodetskega zavoda Celje, ki sta v skupini za predstavitev in izobraževanje geodetov v upravnem sektorju in geodetskih podjetjih. Njuna predstavitev s komentarji je trajala kar celo uro, potem pa smo lahko prisluhnili še predavanju Iztoka Zrelca, avtorja geodetskega programa GEOS. Predstavil je novo, še beta verzijo GEOS 10, ki naj bi bila v pomoč pri pripravi in izdelavi elaboratov, da bi bili primerni za vnos v sistem IS Katastra.

Izobraževanje smo organizirali v prostorih in s pomočjo občine Gorišnica. Strokovnega dogodka se je udeležilo več kot sto geodetov in geodetinj iz geodetskih podjetij, saj smo udeležbo omogočili vsem, ki so pokazali zanimanje – tudi nečlanom. Iz upravne sfere so prišli le uslužbenci območne geodetske uprave Ptuj, čeprav smo povabili tudi vse ostale geodetske uprave z našega območja. Predavanje je trajalo kar do tretje ure popoldan. Upam, da izvedene aktivnosti že kažejo pozitivne rezultate.

Slika 1: Udeleženci izobraževanja.

Po napornem izobraževanju smo v soboto, 21. maja 2022, organizirali že 18. pohod Uršlja gora. Tokratna destinacija je bila Zgornja Kapla oziroma Razgledna pot po Kapli. Za pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo naši članici Ivani Kotnik in njenemu možu. Na vabilo se je odzvalo kar nekaj naših članov in drugih, ki se radi udeležujejo naših pohodov.

Pohode smo začeli organizirati v letu 2003, ko je bila na pobudo članov in v želji po rednem obiskovanju naših gora na občnem zboru ustanovljena planinska sekcija Društva geodetov SVS. Kot simbol pohodov je bila izbrana Uršlja gora kot zelo razpoznavna lokalna točka. Odločeno je bilo, da bo pohod izveden tretjo soboto v maju, v primeru slabega vremena pa na prvo soboto v septembru. Glavni pobudniki aktivnosti so bili naši kolegi in kolegice s Koroške.

Slika 2: Zbor udeležencev.

Slika 3: Sprehod ob jezeru.

Na začetku smo vsem, ki so se pohoda udeležili pet let zapored, podelili posebna priznanja. Na občnem zboru v letu 2009 pa smo se dogovorili, da cilje pohodov razširimo na okoliške vrhove našega območja, in sicer so bili to: Peca, Raduha, Olševa, Košenjak, Donačka gora, Boč, Jeruzalem, Črni vrh na Pohorju, Sotinski breg oziroma Kugla. Na Uršljo goro se vračamo vsako peto leto. Zasedba je običajno vseslovenska,

saj se pohodov redno udeležuje tudi precej članov drugih geodetskih društev.

Potem se je zagnala »mašinerija« izobraževanj za geodetska podjetja in uslužbence geodetskih uprav, tako da je zmanjkalo časa za organizacijo rednega zbora. Poleg tega sem kot predstavnik OGU Ptuj obiskal vsakoletno srečanje geodetskih uprav nekdanje Avstro-Ogrske v Trstu. Zanimivo je bilo poslušati poročila vseh članic o napredku na področju digitalizacije podatkov, arhivov in smiselne rabe programskih orodij za vsestransko uporabo podatkov. Še ena pomembna tema je bila okrevanje po covidu-19 in spopadanje posameznih organizacij s težavo, ki je pestila ves svet. Kot predvsem učinkovita alternativna v teh razmerah se je pokazalo delo od doma. Ogledali smo si še staro mareografsko postajo v Trstu in obujali spomine na romanja na črni trg pred desetletji – saj veste, o čem govorim.

Slika 4: Udeleženci konference v Trstu.

Slika 5: Prikaz smeri in jakosti vetrov na pomolu v Trstu.

Pa so prišli meseci dopustov, pospešenega dela na predelavi elaboratov, izvedba novih postopkov (sedaj toliko poslanih prošenj za prednostne rešitve kot pred dvema letoma – več je teh kot rednih elaboratov) kakor tudi naš vsakoletni obisk visokogorja. Ker naša skupina postaja vse starejša, mlajših članov ne

zanimajo niti višine pod 2000 metri niti nezahtevne ture, zato smo izvedli dvodnevni planinski izlet v soseščino Bohinjskega jezera. Prvi dan je bil naš najvišji cilj Pršivec, ki kraljuje nad jezerom in ponuja odlične razglede. Kot pove že samo ime, nas je malo pod vrhom tudi rahlo popršilo. Na vrhu pa se je umirilo in nas nagradilo z odličnimi razgledi. Sledil je še spust po mokrem, rahlo drsečem kamenju proti Bregarjevemu zavetišču. Odlična priložnost za kakšen priboljšek. Mimo nas so drveli planinci in planinke, ki so se udeležili tekaškega in gorniškega festivala Triglav Trail Run. To je izjemen gorski tek, speljan po razgibani trasi dolžine 87,5 kilometra, na kateri so tekači premagali 4800 metrov višinske razlike. Res zahteven izziv v osrčju Julijskih Alp. Končni dnevni cilj našega izleta je bila Koča na Planini pri Jezeru.

Slika 6: Mi na vrhu Pršivca, po dežju.

Slika 7: Ogradi s pogledom na nas in Triglav v ozadju.

Drugi dan smo se po odličnem zajtrku napotili proti Planini v Lazu, kjer nas je pričakala Ivana Kotnik z možem. Čakal nas je lep vzpon na vrh Ogradi z višino 2087 metrov. Ob poti so nas spremljale še

zadnje cvetoče avgustovske planike. Vrh nas je pričakal z lepimi razgledi ter s samoto, ki jo ponuja, saj nanj ne vodi nobena markirana planinska pot, a je kljub temu lahko dostopen. Po počitku in obveznem fotografiranju smo se spustila nazaj na Planino v Lazu in se oskrbeli s kakšnim kilogramov več, kot smo ga prinesli, saj pastirji ponujajo kilogramske kolačke sira za domov. Čakal nas je le še sestop do Planine Blato, od koder vozi redni avtobus v dolino. Mi smo uporabili možnost parkiranja v Srednji vasi ter brezplačnega prevoza do Planine Blato in nazaj.

Z lepimi spomini in mislimi na planinski izlet, ki ga bomo pripravili za leto 2023, smo se napotili domov.

Zapisal: ***Jože Dajnko****, predsednik Društva geodetov SVS*
Foto: ***Jože Dajnko***